

Poljoprivredna stručna i savetodavna služba Zaječar

PSSS
“Agroznanje”

**B
I
L
T
E
N**

br. 4

BESPLATAN PRIMERAK

Tel. 019/436-865

E-mail:

psszajecar@ymail.com

April, 2018.

Sadržaj:

- 1. Prednosti savremenog zadrugarstva**
- 2. Obrada i održavanje zemljišta u vinogradu**
- 3. Proizvodnja pasulja**
- 4. Promocija portala www.agroponuda.com**
- 5. Dominantne cene voća, povrća sa zelene pijace, cene žive stoke i klanične cene preuzete iz biltena STIPS**

Prednosti savremenog zadrugarstva

Otvaranjem tržišta, prelaskom na liberalni sistem poslovanja, mali poljoprivredni proizvođači postaju nezaštićeni, bez ikakvih šansi u tržišnoj utakmici sa velikim igračima poput multinacionalnih kompanija ili trgovinskih lanaca. Diktat cena, uslovljavajući otkup samo su neke od posledica na koje mali proizvođači ne mogu da utiču.

Međutim, ukoliko sagledamo situaciju u razvijenim ekonomijama dolazimo do zaključka da manji sebe mogu da zaštite samo ukoliko formiraju kooperative za zaštitu svojih interesa i širenje tržišnog uticaja.

Zadruga inače, u savremenoj privredi funkcionišu kao društva lica u kojima najsposobniji član ima najviše utiče na upravljanje. Takođe, vodi računa o interesima članova bez obzira na njihovu sposobnost i umeće. Međutim, od velike je važnosti poštovanje podele rada u kojoj svako ima svoja zaduženja i ulogu.

Bez obzira što ljudsko društvo poznaje instituciju zadrugarstva kroz istoriju, na kongresu Međunarodnog zadružnog saveza održanom 1995. godine u Mančesteru definisani su savremeni principi na kojima funkcionišu zadruge u 21.veku.

Zadruga, moraju biti otvorene, dobrovoljne, što podrazumeva i obavezu članova ukoliko žele da je napuste u smislu poštovanja rokova i izmirivanja obaveza.

Zadruga sa većim brojem članova, po pravilu su i uspešnije.

Takozvana demokratska kontrola i ekonomsko učešće članova principi su koji obezbeđuju dobru informisanost članstva i kapitala, a na osnovu toga i raspodelu dobiti.

Autonomija i nezavisnost predstavljaju veoma važne principe koji mogu pre ili kasnije uticati na poslovanje i sudbinu zadruge. Zbog toga članstvo ne sme da prepušta donošenje odluka u njihovo ime nekom trećem licu, jer će kad tad doći do zanemarivanja interesa većine.

Moderna zadruge nastoji da da njeni članovi budu što bolje informisani kako bi uspešnije vodili svoja gazdinstva po ekonomskim principima i uz niže troškove.

Saradnja sa sličnim organizacijama i društvena odgovornost članova, principi su kojih bi trebalo da se pridržavaju i povremeno podsećaju svi učesnici u zadrugarstvu.

Ideal ili realnost, briga za egzistenciju svojih porodica treba da preraste u brigu za sve ljude u društvu kome pripadaju.

Među poljoprivrednicima vlada veliko interesovanje za zadrugarstvo, a inicijativa za formiranje zadruge treba da uključuje najbolje seoske domaćine koji pored ugleda imaju i neophodni preduzetnički duh, otvoreni su za razgovore o svim pitanjima u rešavanju budućih, zajedničkih problema. Zbog svog entuzijazma, mladi i obrazovani ljudi su idealni za članove.

Drugi soj ljudi koji se ponašaju tako da danas pričaju i rade jedno, a sutra drugo, kao i ljudi skloni prevarama ne mogu biti pouzdani partneri u radu zadruge. Ovakve članove ne treba isključivati, ali ih treba držati na distanci.

U Srbiji postoji 630 hiljada porodičnih gazdinstava na kojima živi i radi milion i 400 hiljada ljudi, tako da za osnivanje novih zadruge postoji izvestan potencijal, dok je u svetu preko 800 miliona ljudi organizovano u zadruge, od toga u Evropskoj uniji 90 miliona.

Kao takve, zadruge predstavljaju treću ekonomsku silu u svetu, a Međunarodni zadružni savez je jači od mnogih država i multinacionalnih kompanija jer se najveći deo prometa u poljoprivredi odvija baš preko zadruge.

Zanimljivo je napomenuti da jedan farmer u Nemačkoj preko sistema zadruge hrani 156 ljudi, u Francuskoj 77, Austriji 56, Sloveniji 25, dok u Srbiji i pored svih komparativnih prednosti broj ne prelazi 15.

Od kako je pokrenuta inicijativa u našoj zemlji, za povratak zadrugama i zadrugarstvu, u poslednjih godinu dana formirano je 218 zadruge.

U ove svrhe potrošeno je oko 200 miliona bespovratnih sredstava.

Obrada i održavanje zemljišta u vinogradu

Za normalan razvoj vinove loze potrebno je normalo održavanje zemljišta, kako bi se uspostavila normalna ravnoteža vodnog, vazdušnog i toplotnog režima u zoni korenovog sistema.

Obrada zemljišta se sastoji, pored jesenjeg-prolećnog oranja i od 3-5 prašenja u toku vegetacije. Oranje se vrši vinogradarskim plugom, a prašenje kultivatorom. Cilj ovakvog održavanja zemljišta je:

- upijanje i zadržavanje što većih količina vode koja dolazi u obliku padavina, kao i nastojanje da se ta vlaga sačuva
- uništavanje korovskih biljaka koje ubrzavaju proces isušivanja i korišćenja hranjivih elemenata namenjenih vinovoj lozi.
- pravilno korišćenje unetog đubriva neophodnog za pravilno funkcionisanje svih fenofaza u razvoju vinove loze

Neprohodni deo u redovima tretira se odgovarajućim herbicidima. To se radi za vreme mirovanja vinove loze i u periodu vegetacije. Koristiće se odgovarajući herbicidi predviđeni tehnologijom o upotrebi herbicida.

Podrivanje zemljišta – izvodilo bi se svake četvrte godine sa ciljem da se rastrese dublji zemljišni sloj u rejonu najveće mase korenovog sistema, a presecanjem žila pospešila njihova regeneracija. Ovim putem se mogu unositi i teže rastvorljiva mineralna đubriva (fosorna i kalijumova) u zonu korenovog sistema, čime bi se stvorili uslovi za njihovo bolje korišćenje. Podrivanje se izvodi na dubini od 60cm, podrivačima, a od reda čokota na rastojanju 1.5m i izvodi se u fazi zimskog odmora.

Jesenja duboka obrada – izvodi se svake godine. Dubina jesenje obrade zemljišta treba da se kreće od 20-25cm. Sa jesenjom obradom treba započeti odmah po završetku berbe grožđa, a najkasnije do završetka vegetacije.

Prolećna duboka obrada – kada se završi rezidba, iznošenje loze, popravka naslona i vezivanje lukova, pristupiće se prolećnoj dubokoj obradi zemljišta. Oranje zemljišta obaviće se na slog na dubinu od 15-20cm.

Letnja obrada – u toku vegetacije obaviće se plitka, površinska obrada na dubinu 5-10cm, sa ciljem razbijanja pokorice zemljišta, boljeg konzervisanja vlage i uništavanja korova. Celokupna letnja obrada, u redu je isključena, jer se preporučuje upotreba herbicida. Prašenje se obavlja isključivo mehaničkim sredstvima – kultivatorom ili lakšim tanjiračama. Po izvođenju površinske obrade zemljišta mora se obratiti pažnja na vreme izvođenja. Obrada suviše vlažnog zemljišta utiče na pogoršanje strukture i ne doprinosi efikasnom uništavanju korova. Prašenja se izvode pri umerenoj vlažnosti. Prašenje se ne sme izvoditi za vreme cvetanja (zbog poremećaja u oplodnji), niti u vreme velikih letnjih žega (zbog pojave ožegotina na grožđu i lišću).

Mihajlo Žikić, dipl.ing voćarstva i vinogradarstva

Proizvodnja pasulja

Pasulj zauzima značajno mesto u ishrani našeg stanovništva ali i u poljoprivrednoj proizvodnji kao ekonomski isplativa biljna vrsta i dobar predusev. Ubraja se u povrće sa najbogatijim hranjivim materijama, prvenstveno zbog visokog sadržaja proteina i ugljenih hidrata. Izmenom načina gajenja kukuruza, smanjeno je gajenje pasulja kao međuuseva, a povećane su površine pod čistim usevom. Nažalost i dalje se koriste odomaćene populacije i nesortno seme za setvu. Pasulj živi u simbiozi sa bakterijama azotofiksatorima koje koriste atmosferski azot, deo fiksiranog azota koristi biljka za potrebe rasta i razvića, a deo ostaje u zemljištu. Godišnje ovako stvorenog azota u zemljištu može ostati i preko 100 kg/ha. Kod proizvodnje pasulja potrebno je rastresito, plodno i humusno zemljište, na teškim i zbijenim kiselim zemljištima daje loše rezultate. Zemljišta koja su tretirana preparatima na bazi aminotriazina, posebno u većim količinama treba izbegavati za proizvodnju pasulja zbog negativnog delovanja preparata na rast i razviće biljke pasulja. Za klijanje potrebna je temperatura od 8-10°C, temperatura od 0.5-1°C uništava usev pasulja. Visoka temperatura i niska relativna vlažnost vazduha utiče na opadanje cvetova (abortivnost). Ima velike zahteve za vodom tokom vegetacije i jedino se može navodnjavanjem očekivati siguran prinos. Ne podnosi gajenje u monokulturi, a najbolji predusevi su strna žita i okopavine. Obrada zemljišta zavisi od preduseva, najbolje reaguje na dubinu oranja od (30-35cm). U proleće se zatvaraju brazde i obavlja se predsetvena priprema. Đubrenje na osnovu rezultata agrohemiske analize zemljišta je najmerodavnije. Za prinos od 2 t/ha, usev pasulja utoši oko 60 kg N, 80 kg P₂O₅, 90 kg K₂O. Kod pasulja može da se radi inokulacija semena, koristi se preparat azotofiksin sa kulturom bakterija Rh.phaseoli. Za 100 kg semena pasulja potrebno je 0.5kg preparata, preparat se rastvara u 1l vode i nanosi se na seme u mračnoj prostoriji, na sobnoj temperaturi neposredno pred setvu. Tako tretirano seme se ne izlaže direktnoj sunčevoj svetlosti. Setva se obavlja kada su dnevne temperature vazduha oko 15°C, a temperatura zemljišta u setvenom sloju oko 10°C, za naše uslove setva treba da se obavi u trećoj dekadi aprila. Optimalna dubina setve od 3-5cm, zavisi od krupnoće semena, vreme setve, tipa zemljišta i njegove vlažnosti. Setva može biti mašinska i ručna. Količina semena po hektaru je 80-110 kg/ha.

Slavica Kodžopeljić dipl.ing.ratarstva

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu
<http://www.agroponuda.com/>
ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete
ili kupujete.

Za bliža objašnjenja i informacije možete se obratiti
Poljoprivrednoj Savetodavnoj i Stručnoj Službi
„Agroznanje doo Zaječar”

IZDAJE:

POLJOPRIVREDNA STRUČNA I SAVETODAVNA SLUŽBA „AGROZNAJJE” D.O.O. ZAJEČAR,
19000 ZAJEČAR, UL. NIKOLE PAŠIĆA 37/4, Tel/Fax.: +381 19 436-865

Tehnički urednik: Slavica Kodžopeljić, dipl.ing.

Slavica Kodžopeljić, dipl.ing. – Stručni saradnik za ratarstvo i povrtarstvo

Saša Stamenković, dipl.ing - Stručni saradnik za agroekonomiju

Mihajlo Žikić, dipl.ing. – Stručni saradnik za voćarstvo i vinogradarstvo

Slavica Dželatović, dipl.ing. - Stručni saradnik za zaštitu bilja

Slavica Dželatović, dipl.ing. – Direktor

TIRAŽ: 300 PRIMERAKA

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 16.04. – 22.04.2018.godine

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 16.- 22.04.2018. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE					
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	NIŠ	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	180	150	160	130	130	150	150	150	150	120	150	150	150	150	165	150				150	150	150
Grafiplot (Grapfruit)	200	130		130	130	120							130	130	160					130	130	130
Jabuka-Aldaredi (Apples-Ildared)	100	80	80		100		90	120	70				70	80	100	50						
Jabuka-Del šes zlatni (Apples-Golden Delicious)	100	100	120		100		90	150					90	100	150					100	100	
Jabuka-Greni Smith (Apples-Granny Smith)	100	100				90							80	150	150					100	100	150
Jabuka-ostale (Apples-other)	100	100		80	100		100	70	50		80		140			50				100	100	
Kivi (Kiwi)	280	250	220		230		130	200	160					250	250	200				250	250	250
Kruška (Pear)	200	200		200	200			200	200					200	250					200	200	
Limun (Lemon)	170	160		120	150		150	140	230		140	170	150	180	150	180				150	150	150
Mandarina (Tangerine)	200	200		170	170		170				130		140	200		150				200		
Orah (Walnut)	1000	1200	200	1100	1000	900	1000	800	800	800	1000	900	900	1200	1000					1000	1000	
Pomaranča (Orange)	150	150		120	120	130	120	130			120	100	110	120	100	110				120	120	110

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 16.04. – 22.04.2018.godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA										VOJVODINA						DOMINANTNE CENE						
	Beograd Kalenic	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA	
Brokoli (Broccoli)	280	250	250	250	200	250	200	230	230				220	230						250	250	250	250
Karfiol (Cauliflower)	250	250	200	250	250	250	200	200	200						200					200	200	200	200
Krastavac-saladni (Cucumber for salad)	200	200	220	120	200	180	140	200	150	170	200			200	250					200	200	200	200
Krompir (Potato)	80	70	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Kupus (Cabbage)	80	80	30	90	80	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Luk beli (Garlic)	700	500	500	500	400	400	300	500	400	400	500	500	400	500	600	500	500	500	500	500	500	500	500
Luk mladi-čmi (Spring onion)	30	30	30	30	150	20	30	20	20	35					40					30	30	30	30
Luk-čmi (Onion)	80	70	60	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Paprika-babura (Pepper-babura)	350	300	300	350									300	300	250					300	350	300	300
Paprika-šilja (Pepper-šilja)	300	300	300	400																300	300	300	300
Paradajz (Tomato)	250	200	130	200	250	200	200	130	200	200	220			350	150	200				200	200	200	200
Pasulj-beli (Beans white)	400	350	250	300	300	220	300	300	250	260	260			260	300	260				300	300	300	300
Palidžan (Eggplant)	300	250	250	280	300									220									
Praziluk (Leek)	80	60	80	80	100	100	90	80	80	80	80			70						80	80	80	80
Rokvica (Radish)	50	50	30	40	30	30	40	35	25	40	50	50		50	50	70				50	50	50	50
Spanać (Spinach)	150	150	100	80	100	80	70	100	100	80	120	150		150						100	100	100	150
Tikvice (Zucchini)	180	200	150	200	200	200	170	170	150											200	200	200	200
Zelena salara-komad (Lettuce-piece)	60	60	20	25	30	30	40	40	30	25	25	35		40	60	40				40	30	40	40
Sargarepa (Carrot)	80	70	50	50	60	80	80	60	50	50	80			50	50	80				50	50	50	50

Klanične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 16.04. – 22.04.2018.godine

Klanične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 16. – 22.04.2018. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Grad Beograd	Branicevski	Peñjski	Mačvanski	Nisavski	Pirotski	Podunavski	Raski	Zajcarski	Moravski	Šumadjski	Južno-bački	Južno-banatski	Severno-bački	Srednje-banatski	Sremski	Dominantna cena- Srbija
Bikovi	>500kg	HF	220																
Bikovi	>500kg	SN	250		240	230	230		245	250	240	240				210			
Dvise	sve težine	sve rase							180				150						
Jagnjad	sve težine	sve rase	280		290	270	280	280	280	260			290		300	270			260
Junad	350-480kg	sve rase		240	210						230								
Junad	>480kg	sve rase	230				240					240	240	220	220		230		240
Krave za klanje	sve težine	SN	140		150		150	150	150	180	130	140	145						150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	140		120					125	100		130		120	100	130		
Ovca	sve težine	sve rase	120		150					120			120						120
Prasad	16-25kg	sve rase	260		250	220	220	260	260	240	230	250	250	250	260	260			260
Telad	80-160kg	SN	340					380	380	450	+20	450	450						
Tovjentci	80-120kg	sve rase	170	150	170	140	180		160	150	130		150	160	150	140	155		150
Tovjentci	>120kg	sve rase	140		120					130	120		140			135			
Štećad	sve težine	sve rase	200																